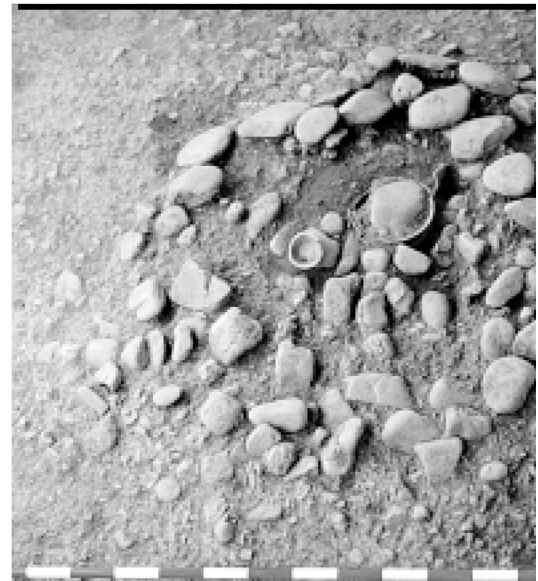

ERRAUTSEN ONTZIA. Castejonen aurkitutako ontzietako bat. Barruan gordetzen zituzten hildakoaren errautsak, erre ondoren.

EZPATA. Gudari batena omen da argazkiko hilobia. Harrien artean ageri da errautsen ontzia, eta, ondoan, parrila eta ezpata.

Harri artean gordetako errautsen mintzoa

CASTEJONGO NEKROPOLIA. Burdin Aroko hilobiak aurkitu dituzte Iberdrolak herri horretan zentral bat egiteko duen eremuan

Edurne Elizondo | **IRUÑEA**

Plastiko beltz batek estaltzen du egun Castejonen berriki aurkitutako Burdin Aroko (Kristo aurreko III. eta I. mende artekoa) errausketazko nekropolia. Az-tarnategia Iberdrola enpresak herri horretan zentral termiko bat egiteko duen lur-sailean dago. Zentrala eraikitzen hasi aurretik legez egin beharreko prospekzioak utzi ditu agerian, hain zuzen ere, Burdin Aroko hilobiak.

Iruñeko Trama etxeari (Ikerketa Arkeologikoetarako Taldea) egokitu zitzaion prospekzio hori egitea. Bost arkeologo, bi zaharberritzaile, marrazkilari bat eta hainbat arkeologia ikasle aritu dira ekainetik urrira lanean: lur-azalean azpian gorde-ta egon zitekeen nekropoliaren

AURKIKUNTZA

Aztarnen arabera, gudarirenak dira hilobietako bi; gudariaren ezpata aurkitu da haietako batean

arrastoak bilatzen, lehendabizi, eta, behin nekropolia aurkitu ondoren, ontziak, zeramikak eta bestelako objektuak eskuratzen eta berritzen.

Adituok penintsulako garrantzitsuenetakotzat jo dute Castejonen aurkitu nekropolia, «aurkitutako piezen aberastasuna dela-eta», batetik, «eta pieza horiek oso ongi kontserbatuta daudelako», bestetik, Trama elkarte-kide eta arkeologo Fer-

nando Cañadasek azaldu duenez.

Gudarien errautsekin ezpata eta lantzak

Nekropoliaren egoera onari esker, hilobiratzeen inguruko datu ugari bildu dituzte adituek. Aztarnen arabera, hain zuzen ere, aurkitutako bi hilobi gudarirenak omen dira.

Batetik, errautsen ontziaren inguruan eraikitako pezo-zko pareta zirkularra besteak baino handiagoa da bi hilobiotan. Errautsen ontziaren ondoan, halaber, hileta-erritoan erabilitako bi parrila ageri dira hilobiotan, bai eta gudariaren ezpata ere, haietako batean. Parrila hileta-erritoaren baitan egiten zuten bazkarirako erabiltzen zuten, eta, ondoren, errautsen ondoan jartzen zuten, eskaintza gisa.

ZABALA. Berrehun metro koadroko azalera aztertu dute ikerlariak. Haien iritziz, 3.000 metro koadrokoa izan daiteke nekropolia.

Agertu dira, halaber, hainbat lantza zati. Izan ere, gudari bat hiltzen zenean haren armak puskatu egiten zituzten jabearen errautsen ondoan paratu aurretik, beste inork erabiliko ez zituela ziurtatzeko.

Aurkitutako beste hilobiak sinpleagoak dira, hau da, hildakoaren omenez objektu gutxiago (zeramikazko ontziak, metal-eko piezak eta abar) ageri da errautsen ontzien inguruan.

Beti ere, antzeko beste aztarnategiekin alderatuta, ugariagoak dira errautsen ontzien inguruan aurkitutako eskaintza objektuak Castejonen.

Jarraitu beharreko lana

Castejonen aurkitutako pieza guztiak Nafarroako Museoa-n dira orain, hango adituek azter ditzaten. Bildu dira, halaber, nekropolia dagoen eremuko lur laginak, inguru guztiko argazkiak atera eta ikerketa planimetrikoa egin dute, nekropoliari buruz lor daitezkeen datu guztiak biltzeko asmoz.

Aurkitutako piezen azterketak luze joko du. Gainera, Castejongo nekropolia oso-osorik agerian uzteko lanek jarraipena izanen dute datozen hilabeteetan, oraindik zati txiki bat besterik ez baita aztertu. Tramako adituen arabera, 3.000 metro koadrokoa izan daiteke nekropolia eta oraingoz 220 metro koadroko zonaldean besterik ez dituzte egin indusketak.

Castejongoarekin batera, Nafarroan Cortesen, Valtieran eta Arguedasen daude Burdin Aroko nekropoliak. Araban ere, Biasterin dago La Olla izeneko. Gipuzkoan eta Bizkaian ez da nekropolirik aurkitu oraino,

FERNANDO CAÑADAS **TRAMAKO ARKEOLOGOA**

E. Elizondo | **IRUÑEA**

Fernando Cañada arkeologoak nekropoliaren inguruko xehetasunak eman dizkigu.

■ Zertan datza Castejongo nekropoliaren garrantzia?

Oso ongi kontserbatuta dagoelako. Hildakoen errautsak gordetzen dituzten ontziak ia beren horretan dira. Halaber, errautsen ontzien inguruan hildakoaren omenez ondoan lurperatutako zeramikazko bestelako ontzitxoak, metal piezak eta bestelako objektu ugari aurkitu dugu. Nekropoliko bi hilobi, gainera, gudarie-

«Errekarriz estalita zegoen nekropolia eta horregatik kontserbatu da hain ongi»

nak direla dirudi, eta, batean, ezpata bat aurkitu dugu. Faltakata izeneko ezpata mota da, Nafarroan aurkitu bakarra.

■ Zein izan da Castejongo nekropolia hain egoera onean egoteko arrazoia?

Tumuluak errekarriek estalita daude, eta, ondorioz, eremu hori ezin izan da erein. Horren ordez, ondoko beste zelaieta-

ko harriak han botatzeko erabili da eremu hori.

■ 42 hilobi aurkitu dituzue orain arte. Espero zenutena aurkitu duzue edo izan duzue ezustekorik?

Ezustekoa izan da, itxura batean uste genuena baino hilobi gehiago dagoela. Nekropoli osoan 300-400 hilobi aurkitzea espero genuen baina 220

metro koadrotan 42 atara badira kopuru horrek gora egin dezake, joerak bere horretan jarraitzen badu.

■ Zein izanen da nekropoliaren eta aurkitutako piezen etorkizuna?

Aztarnen jabea Nafarroako Gobernua da, eta, ondorioz, pieza guztiak Nafarroako Museora eramanen ditugu. Nekropoliari dagokionez, ez du egitura sendorik, pezo-zko paretak oso suntsigarriak baitira. Euriaren ondorioz desegin daitezke. Materiala bildu eta beharrezko datu guztiak jaso egin dira, hala ere.